

ACCIJNS EN NEGATIEVE GRENSEFFECTEN

- Accijnsverschillen Nederland en buurlanden zijn groot en recent steeds groter geworden
- Nederland in top, wat betreft hoogste accijns
- Negatieve effecten op economie en schatkist
- Negatieve grenseffecten groter bij nieuwe accijnsverhoging

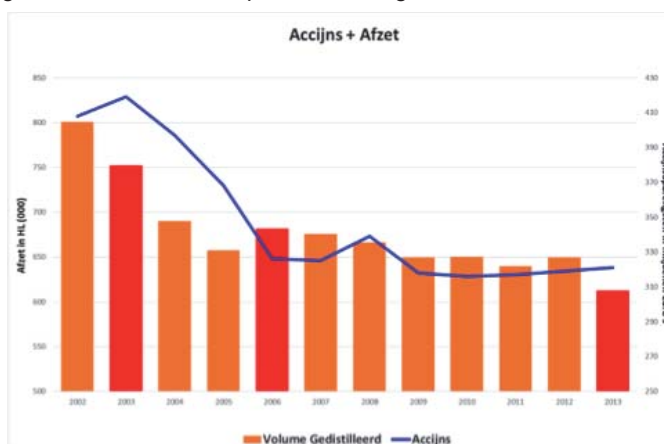
Accijnsverschillen Nederland en buurlanden zijn groot en recent steeds groter geworden

Accijns op bier, wijn en gedistilleerd zijn in Nederland de afgelopen jaren meermaals fors verhoogd.

Zo is de accijns op bier in 2009 met 30% verhoogd, in 2013 met 10% en in 2014 met 5,75%. De accijns op pils bedraagt in Nederland op dit moment € 37,96 per hectoliter. In België is dat € 22,17 en in Duitsland € 9,44 per hectoliter. De bieraccijns in Nederland is hiermee viermaal zo hoog als in Duitsland en bijna tweemaal zo hoog als in België. Uitgaande van de prijsopbouw van een gemiddeld krat bier met een bruto prijs van € 7,- (exclusief accijns en btw), betaalt een bierkoper op dit moment in Nederland ongeveer € 4,80 aan bierbelasting bestaande uit accijns en btw. In Duitsland betaalt een bierkoper voor een krat bier ongeveer € 2,10 aan accijns en btw. Voor een fust bier is het prijsverschil door accijns- en btw-verschillen zelfs bijna € 20,-.

jaar	verhoging	land	accijns p /hl
2009	+ 30%	België	€ 22,17
2013	+ 10%	Duitsland	€ 9,44
2014	+ 5,75%	Nederland	€ 37,96

In 2013 en 2014 is de accijns op gedistilleerd verhoogd met 6% respectievelijk 5,75% (van € 15,04 tot € 16,84 vanaf 2014 per liter alcohol). Het gevolg voor de schatkist is dat door de verhogingen duidelijk minder opbrengsten voor de staat zijn gerealiseerd dan beoogd. In 2012 werd nog € 318 miljoen aan accijns geïncasseerd en over 2015 was dat € 334 miljoen. De afzet van gedistilleerd is in deze periode sterk gedaald.

In 2008, 2010, 2013 en 2014 is het accijnstarief voor stille wijn verhoogd met in totaal meer dan 42% (van 0,59 euro per liter naar 0,84 euro per liter). Voor een fles van 0,75 cl betekent dit (ongeacht de kostprijs van het product zelf) een stijging van resp. 44 eurocent naar 63 eurocent. In Frankrijk is de accijns voor wijn nihil en Duitsland hanteert een nultarief.

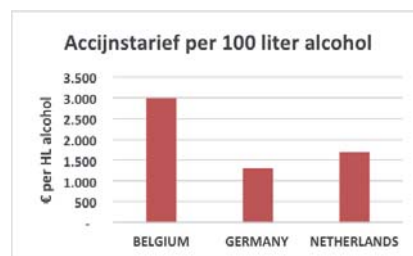
Onderzoek grensstreek

Op verzoek van SpiritsNL heeft Nielsen de ontwikkelingen in de grensstreken onderzocht. Nielsen meet alleen verkoop via slijterijen. Uit het onderzoek blijkt dat totale verkoop in slijterijen van gedistilleerd met 3% is gedaald. Aan de Belgische grens lijkt de impact van de verhoging beperkt, omdat in België de accijnstarieven voor gedistilleerd iets hoger zijn dan in Nederland.

volume x 1.000		2011	2012	2013	trend
totaal liquors	België	1.823	1.874	1.832	-2,2%
	Duitsland	2.840	2.914	2.775	-4,8%
	Overige NL	22.938	23.462	22.842	-2,6%

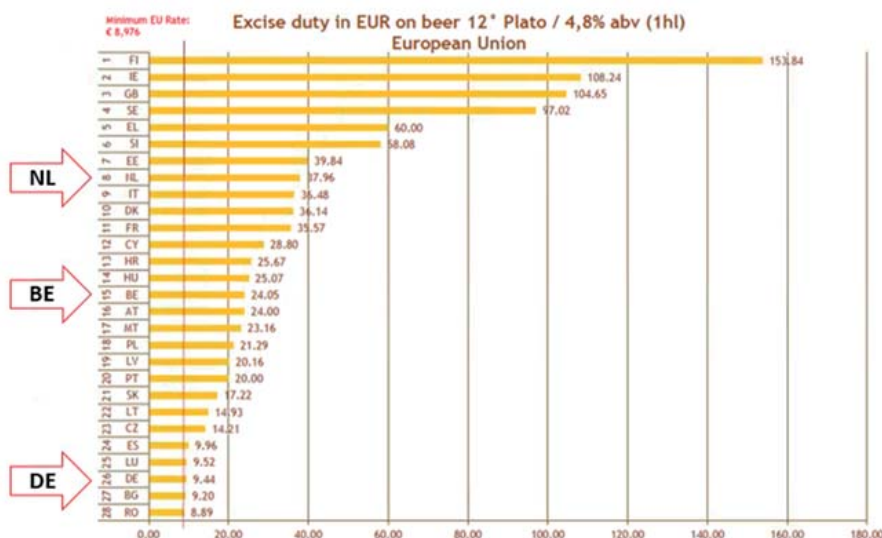
Verlies aan Duitse grens

Aan de Duitse grens is de afname van verkopen groot in volume en omzet. Ten opzichte van de al dalende trend op landelijk niveau duiken de verkopen in de Duitse grensstreek daar weer onder. De dalende trend die Nielsen heeft gemeten was -3% landelijk en in de grensstreek met Duitsland is dat -5%. Vooral Nederlands gedistilleerd heeft hier mee kampen met een daling van ruim 7%.

Nederland in Europese top, wat betreft hoogte van accijns

Ook in vergelijking met alle andere Europese landen kent Nederland relatief hoge accijns. Opvallend is de hoge accijns van Finland; waar ondanks de hoge accijns veel drankmisbruik plaatsvindt.

Negatieve effecten > op regionale en lokale economie

De accijnsverschillen tussen Nederland en haar buurlanden zorgen er voor dat meer bier over de grens in Duitsland en België wordt gekocht. Duitse groothandels richten zich met Nederlandstalige reclame op potentiële klanten uit Nederland. Volgens onderzoeksbureau GfK doet één op drie bewoners van de grensstreken boodschappen in het buitenland. Daarnaast vindt ook illegale import plaats door (semi)professionele ondernemers. EU-lidstaten lopen miljarden euro aan accijnsinkomsten mis door accijnsfraude. Commerciële organisaties (kleine horeca bijv.) halen zelf hun wijn in het buitenland en dragen hiervoor geen accijns en btw in Nederland af. Hierdoor verliezen kleine brouwers, super-

markten, horeca, groothandels en slijters omzet of moeten zelfs sluiten. Dit gaat ten koste van de werkgelegenheid en de leefbaarheid van de grensstreek.

Negatieve effecten > op schatkist

Grenseffecten hebben ook negatieve effecten op de schatkist van de overheid. De accijnsverhoging in 2013 zou € 39 miljoen opleveren, maar leverde door de marktdaling als gevolg van grensoverschrijdende verkopen slechts € 24 miljoen op. Regioplan* heeft berekend dat de effecten echter negatief waren omdat de verminderde btw-opbrengst € 28 miljoen bedroeg. Accijnsverhoging kost de overheid dus meer dan dat deze oplevert.

Negatieve grenseffecten > alleen maar groter bij nieuwe accijnsverhogingen

RIVM heeft op 3 oktober 2016 een rapport gepubliceerd waarin onder meer de impact van accijnsverhogingen van 50% en 200% zou zijn doorgerekend. Ten onrechte zijn de negatieve grenseffecten hiervan volledig buiten beschouwing gelaten. Dit soort enorme accijnsverhogingen, in combinatie met het feit dat de accijnzen nu al twee- tot viermaal zo hoog zijn als in de buurlanden, zou het niet alleen voor bewoners in de grensstreken lucratiever maken om aan de andere zijde boodschappen te doen. Maar praktisch voor iedere Nederlander. Het buiten beschouwing laten van de grenseffecten is een grote lacune in het RIVM-onderzoek. Overigens hebben wetenschappers van de Erasmus Universiteit (o.a. prof. Jacobs) het rapport ook in bredere zin bekritiseerd en in een wetenschappelijk artikel uiteengezet dat de conclusies van RIVM op "welvaartseconomisch drijfzand zijn gebouwd".

* Regioplan Beleidsonderzoek becijferde in 2013 de gevolgen van accijnsverhoging bier in het rapport ***Nog een rondje van de burens.***